

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління
персоналом»**

**Кафедра економіки та менеджменту
Спеціальність Облік і аудит**

КУРСОВА РОБОТА

**з дисципліни Аудит
тема Облік і аудит розрахунків з покупцями**

Студентки Гідзули Лідії Миколаївни

прізвище, ім'я, по батькові

Групи ТУзд-8-22-Б1ООП (4.6здс)

Перевірила Сокиринська І.Г., к.ек.н.

підпис, прізвище, ім'я, по батькові,
вчений ступінь, звання, посада

Нормоконтроль Пестова О.А.

підпис, прізвище, ім'я, по батькові

**Київ
2025**

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ	
РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ	7
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СИСТЕМИ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ	
З ПОКУПЦЯМИ ТА ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ, ФІНАНСОВОЇ	
ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
2.1. Аналіз існуючої системи обліку і аудиту розрахунків з покупцями	
та підрядниками філії „Синельниківській райавтодор”	11
2.2. Аналіз фінансової звітності	16
2.3. Аналіз ліквідності балансу філії „Синельниківській райавтодор”	21
2.4. Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості філії	
„Синельниківській райавтодор”	23
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ	
ЗАБОРГОВАНOSTІ В УМОВАХ ФІЛІЇ „СИНЕЛЬНИКІВСЬКІЙ	
РАЙАВТОДОР”	29
ВИСНОВКИ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	37

Вирішити актуальні проблеми в галузі економіки не можна без удосконалення бухгалтерського обліку. Чітко налагоджений бухгалтерський облік своєчасно забезпечує управлінські потреби необхідною та вірогідною інформацією для виконання всебічного аналізу господарської діяльності та обґрунтування відповідних управлінських рішень.

Для нормального функціонування всіх ланок народного господарства необхідно, щоб підприємці, ухвалюючи рішення, мали достовірну інформацію про фінансовий стан підприємства, в частковості, про стан дебіторсько-кредиторської заборгованості, про законність і підтвердженість господарських операцій, в результаті яких вона виникла.

В даний час, коли Україну охоплює криза платежів та коли взаємна дебіторсько-кредиторська заборгованість підприємств досягла величезних сум, облік і аудит дебіторсько-кредиторської заборгованості має велику актуальність. Це стимулює підприємство до більш ретельного і регулярного проведення інвентаризації дебіторсько-кредиторської заборгованості та активного проведення заходів щодо стягнення заборгованості з неплатників через арбітраж.

Дебіторська заборгованість істотно погіршує фінансовий стан підприємства. Вона є імобілізацією грошових засобів, відверненням їх з господарського обороту, що приводить до зниженню темпів виробництва і результативних показників діяльності підприємства, оскільки прострочена дебіторська заборгованості, по якій закінчився термін позовної давності, підлягає віднесенню на збитки підприємства.

Мета курсової роботи - удосконалення обліку розрахунків з покупцями та постачальниками в умовах філії «Синельниковський райавтодор».

В даній дипломній роботі виконано наступні завдання:

- а) провести фінансовий і коефіцієнтний аналіз фінансової звітності підприємства;
- б) скласти ліквідний баланс філії «Синельниковський райавтодор»;

в) розглянути облік розрахунків з постачальниками і підрядчиками в умовах філії «Синельниковський райавтодор»;

г) проаналізувати процес документування дебіторської і кредиторської заборгованості;

д) розробити заходи щодо удосконалення документообігу обліку дебіторської заборгованості, яка погашається на умовах факторингу.

Предметом дослідження є облік розрахунків з постачальниками і підрядчиками в умовах філії «Синельниковський райавтодор».

Об'єктом дослідження роботи являються розрахунки з постачальниками і підрядчиками.

Суб'єктом дослідження виступає філія «Синельниковський райавтодор».

Методологічна та методична основа дослідження: проведений горизонтальний і вертикальний аналізи фінансової звітності, розраховані коефіцієнти, які характеризують ліквідність і стан дебіторської заборгованості філії, досліджені теоретичні основи обліку розрахунків з постачальниками і підрядчиками.

Практичне значення одержаних результатів обумовлюється можливістю вирішити проблеми збільшення дебіторської заборгованості, які призводять до вилучення з обороту коштів товариства. Для поповнення дефіциту оборотних засобів керівництвом товариства було вирішено сполучати комерційне і банківське кредитування (факторингові операції).

Використання розробленої в роботі відомості обліку факторингових операцій дозволить більш ретельно відстежувати строк сплати заборгованості і зменшити ризик виникнення прострочених наданих комерційних кредитів.

Інформація, яка міститься в розробленій відомості дозволяє не тільки відстежувати стан розрахунків із фактором і дебітором, а і вести аналітичний облік за кожним дебітором і фактором окремо з вказівкою умов договору фактору (право регресу), що поліпшує контроль за надходженням і витрачанням коштів і вчасністю розрахунків по існуючим зобов'язанням.

РОЗДІЛ1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ

Взаємодія сторін у межах господарських відносин регулюється на договірних засадах, що визначає виникнення взаємних прав і зобов'язань. З правової точки зору, такі правовідносини набувають юридичної сили з моменту укладення договору. Водночас у бухгалтерському обліку зобов'язання однієї сторони перед іншою фіксуються лише після реалізації дій, обумовлених умовами договору. Виникнення заборгованості зумовлюється невідповідністю термінів виконання зустрічних зобов'язань між сторонами.

У разі, якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання більше не підлягає погашенню, сума такого зобов'язання включається до доходів відповідного звітного періоду.

Оплата за продукцію може здійснюватися за різними умовами: до її отримання (передоплата), після відвантаження (післяоплата). Виробники, які випускають продукцію у великих обсягах і прагнуть її швидкого продажу чи освоєння нових ринків, можуть надавати покупцям відстрочку платежу. Протягом періоду, який починається з дати відвантаження продукції та закінчується її оплатою замовником, у постачальника на суму реалізованої продукції утворюється дебіторська заборгованість. Бухгалтерські проведення в табл. 1.1.

Під дебіторською заборгованістю розуміють суму заборгованості таких осіб перед підприємством на конкретну дату. Довгострокова ж заборгованість не пов'язана з нормальним операційним циклом підприємства та підлягає погашенню після цього періоду. Дебіторська заборгованість може мати забезпечений (наприклад, векселями) або незабезпечений характер. Крім того, вона поділяється на безнадійну, сумнівну та дійсну.

Таблиця 1.1

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з покупцями та замовниками

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	дебет	кредит
Повернення грошових коштів, раніше отриманих за реалізовану продукцію та надані послуги після повернення продукції або у випадку зайвого перерахування сум	36	30, 31
Відображення виникнення доходу і дебіторської заборгованості в момент реалізації продукції, товарів, робіт і послуг	36	70
Відображення отримання іншого операційного доходу при: - реалізації інших оборотних активів; - від операційної оренди активів; - від операційної курсової різниці, отриманої при перерахунку дебіторської заборгованості іноземних покупців	36	712, 713, 714
Відображення доходу страхових компаній	36	76
Відображення надходження коштів за раніше відвантажену продукцію	30,31	36
Отримання короткострокового векселя в рахунок забезпечення дебіторської заборгованості	34	36
Погашення заборгованості покупців еквівалентами грошових коштів та поточними фінансовими інвестиціями	35	36
Списання дебіторської заборгованості за рахунок резерву сумнівних боргів	38	36
Отримання довгострокового векселя в рахунок забезпечення дебіторської заборгованості	162	36
Взаємозарахування заборгованостей у випадку попередньої оплати продукції	681	36
Відображення суми знижок, наданих після реалізації	70	36
Зменшення дебіторської заборгованості покупців у зв'язку з виконанням ними робіт, які за умовами продажу мають виконуватися підприємством-постачальником	93	36

Основні категорії такої заборгованості та їх відображення у бухгалтерському обліку у табл. 1.2.

Для оцінки таких витрат підприємство може використовувати дані з минулих періодів щодо фактичних втрат від непогашеної дебіторської заборгованості. Аналітичний облік за цим рахунком ведеться з деталізацією за боржниками або строками прострочення платежів. Тобто стає очевидним, що боржник її не поверне, або строк позовної давності минув, така сума списується за рахунок створеного резерву.

Таблиця 1.2

Основні види дебіторської заборгованості та їх облік у системі бухгалтерського обліку

Вид дебіторської заборгованості	Бухгалтерський рахунок	Рядок балансу
Довгострокова:		
- за майно, що знаходиться у фінансовій оренді;	161	050
- довгострокові векселі отримані;	162	050
- розрахунки з працівниками за виданими довгостроковими позичками та ін.	163	050
Поточна:		
- короткострокові векселі отримані;	34	150
- за продукцію, товари, роботи і послуги (крім заборгованості, забезпеченої векселем);	36, 38	160, 161, 162
- за виданими авансами;	371	180
- за розрахунками з підзвітними особами;	372	210
- за нарахованими дивідендами, відсотками, роялті та ін., що підлягають надходженню;	373	190
- за претензіями, пред'явленими постачальникам, підрядникам, транспортним та іншим організаціям, за пред'явленими їм і визнаними штрафами, пенею, неустойками;	374	210
- з відшкодування нанесених збитків у результаті недостач і втрат від псування цінностей недостач і розкрадання грошових коштів, якщо винуватець виявлений;	375	210
- за позиками членам кредитних спілок;	376	210
- за операціями, пов'язаними зі спільною діяльністю, за іншими розрахунками з працівниками та іншими розрахунками з іншими дебіторами;	377	210
- за розрахунками з бюджетом;	377, 64	170
- за внутрішніми розрахунками і за розрахунками з пов'язаними сторонами	377, 682, 683	200

Остаточне списання здійснюється з субрахунка 071 після погашення боргу або по завершенні строку обліку такої заборгованості. Щоб збільшити обсяги реалізації в умовах конкурентного середовища, підприємство фактично надає клієнтам комерційний кредит, створюючи ризик неплатежів. Це може призвести до завищення реального доходу через включення до нього сум боргів, які можуть залишитися несплаченими. Тому одразу коригувати на

розмір сумнівних боргів, що відповідає принципу обачності, який забороняє завищення доходів.

Резерв сумнівних боргів створюється підприємством станом на дату складання балансу. При цьому збільшена сума резерву додається до витрат звітного періоду. У подальшому ці кошти, накопичені в резерві, використовуються для списання безнадійних боргів у наступному році. Метод списання боргів за рахунок такого резерву відрізняється від методу прямого списання моментом включення сум заборгованості до витрат. Другий метод є основним і базується на класифікації заборгованості залежно від строків її прострочення. Заборгованість групується відповідно до періоду, який минув після визначеного договором строку оплати: заборгованість, що стала безнадійною протягом одного місяця, потім у період від одного до двох місяців, від двох до трьох місяців, а також та, яка перевищила три місяці після настання строку оплати за договором.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ СИСТЕМИ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ, ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Аналіз існуючої системи обліку і аудиту розрахунків з покупцями та підрядниками філії «Синельниковський райавтодор»

Об'єктом дослідження є філія "Синельниковський райавтодор", яка є дочірнім підприємством "Дніпропетровський облавтодор". Вона має залучити до роботи матеріальні, фінансові та інші ресурси, забезпечити ефективність виконання завдань через спільну діяльність.

Філія «Синельниковський райавтодор» виконує облік фінансово-господарської діяльності підприємства та здійснює контроль за цілісністю власності, правильною витратою коштів та матеріальних цінностей. Бухгалтерія робить це за допомогою бухгалтерського обліку, який у філії встановлений на основі загальноприйнятих у світі правил та принципів. У роботі бухгалтерія дотримує чинне законодавство, накази, розпорядження та вказівки начальника.

На філії «Синельниковський райавтодор» у період, який аналізується, аудиторські перевірки не проводились.

Тому доцільно створити програму внутрішнього аудиту для дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства.

При знятті резерву він буває за кредитом рахунка 38, а при списанні сумнівної заборгованості або безнадійних боргів — за дебетом.

На філії "Синельниковський райавтодор" застосовується журнальна форма обліку.

Усі дані з первинних документів відображаються в аналітичному обліку, а самі документи розглядаються за певний період (1–30 днів) і передаються у відповідні облікові реєстри. Основними обліковими реєстрами є журнали, які заповнюються по кредиту рахунків, та відомості, що заповнюються по дебету

рахунків. Найважливішими є відомості, в яких ведеться аналітичний облік окремих операцій.

Відображення розрахунків з особами, які підлягають контролю, виконується за допомогою операцій, наведених у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Облік розрахунків із підзвітними особами філії «Синельниковський райавтодор»

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	дебет	кредит	
Видано під звіт грошові кошти	372	30	9610,00
Придбання підзвітною особою матеріальних цінностей на підставі авансового звіту та відповідних первинних документів	20, 22, 28	372	1000,00
Відображено суму податкового кредиту щодо ПДВ (за наявності податкової накладної)	641	372	200,00
Списано витрати на відрядження:			
а) працівників, зайнятих постачанням підприємству запасами	20, 22	372	2000,00
б) працівників апарату управління цехами, дільницями	91	372	1500,00
в) адміністративно-управлінського персоналу	92	372	1300,00
д) персоналу обслуговуючих виробництв і соціально-культурної сфери	949	372	3000,00
Повернено до каси підприємства невикористані кошти видані під звіт	30	372	100,00
Утримано із заробітної плати суми, не повернені вчасно підзвітними особами	661	372	400,00
Повернено перевитрату грошових коштів підзвітній особі	372	30	240,00
Включено до фонду оплати праці суми витрат на відрядження, не підтверджених документально, добових понад установлені норми, затверджені керівником підприємства і відшкодовувані працівнику	92, 93, 949	66	350,00
Списано суму витрат на відрядження не підтверджених документально, добових понад установлені норми, затверджені керівником підприємства і відшкодовувані працівнику	66	372	350,00

Філія «Синельниковський райавтодор» сплатила покупцю передоплату за товари на суму 3500 грн., у тому числі ПДВ 583,33 грн.

Під час отримання товару було виявлено відсутність на суму 1000 грн., у тому числі ПДВ 166,67 грн. Після цього було складено комерційний акт та подано претензію постачальнику. У суму претензії включено пеню у розмірі

300 грн. Постачальник сплатив частину претензії — 700 грн. Арбітражний суд відмовився у задоволенні позову щодо решти суми претензії.

Господарська ситуація відображена у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Відображення в бухгалтерському обліку виставлення та задоволення претензій філії «Синельниковський райавтодор»

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	дебет	кредит	
Перераховано передплату постачальнику	371	311	3500
Відображено право на податковий кредит	641	644	583,33
Оприбутковано товари	281	63	2300
Списано податковий кредит	644	63	460
Проведення взаємозаліку раніше оплаченої вартості товару	63	371	2500
Висунення претензій постачальнику на суму товару, якого не вистачає	374	371	1000
Відображено суму претензії в частині штрафних санкцій за порушення умов договору	374	715	300
Погашено визнану постачальником суму претензії	311	374	700
Відкориговано податковий кредит, який припадає на суму «претензійної продукції»	641	644	166,67
Списано суму частини претензії, яка відхилена арбітражним судом	949	374	600

У заборгованості філії «Синельниковський райавтодор» є розрахунки з орендою.

3 січня 2024 року між філією «Синельниковський райавтодор» і ТОВ «Гермес» було укладено договір фінансової оренди автомобіля MERCEDES-Benz SPRITER 316 CDI MAXI.

Бухгалтерський облік операцій з орендою автомобіля MERCEDES-Benz SPRITER 316 CDI MAXI в орендаря (філія «Синельниковський райавтодор») ведеться за допомогою кореспонденції рахунків, наведених у табл. 2.3 і 2.4.

Таблиця 2.3

Облік лізингових операцій по автомобілю на філії «Синельниковський райавтодор» за I півріччя 2006 року

Найменування господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	дебет	кредит	
Відображено заборгованість по обладнанню	151	531	82000
Відображена сума податкового кредиту з ПДВ	641	531	16400
Введено в експлуатацію обладнання	104	151	82000
Заборгованість за перше півріччя включена до складу і поточної заборгованості (у тому числі ПДВ) (21721,33 x 1,2)	531	611	26065,6
Перерахована орендна плата	611	311	26065,6

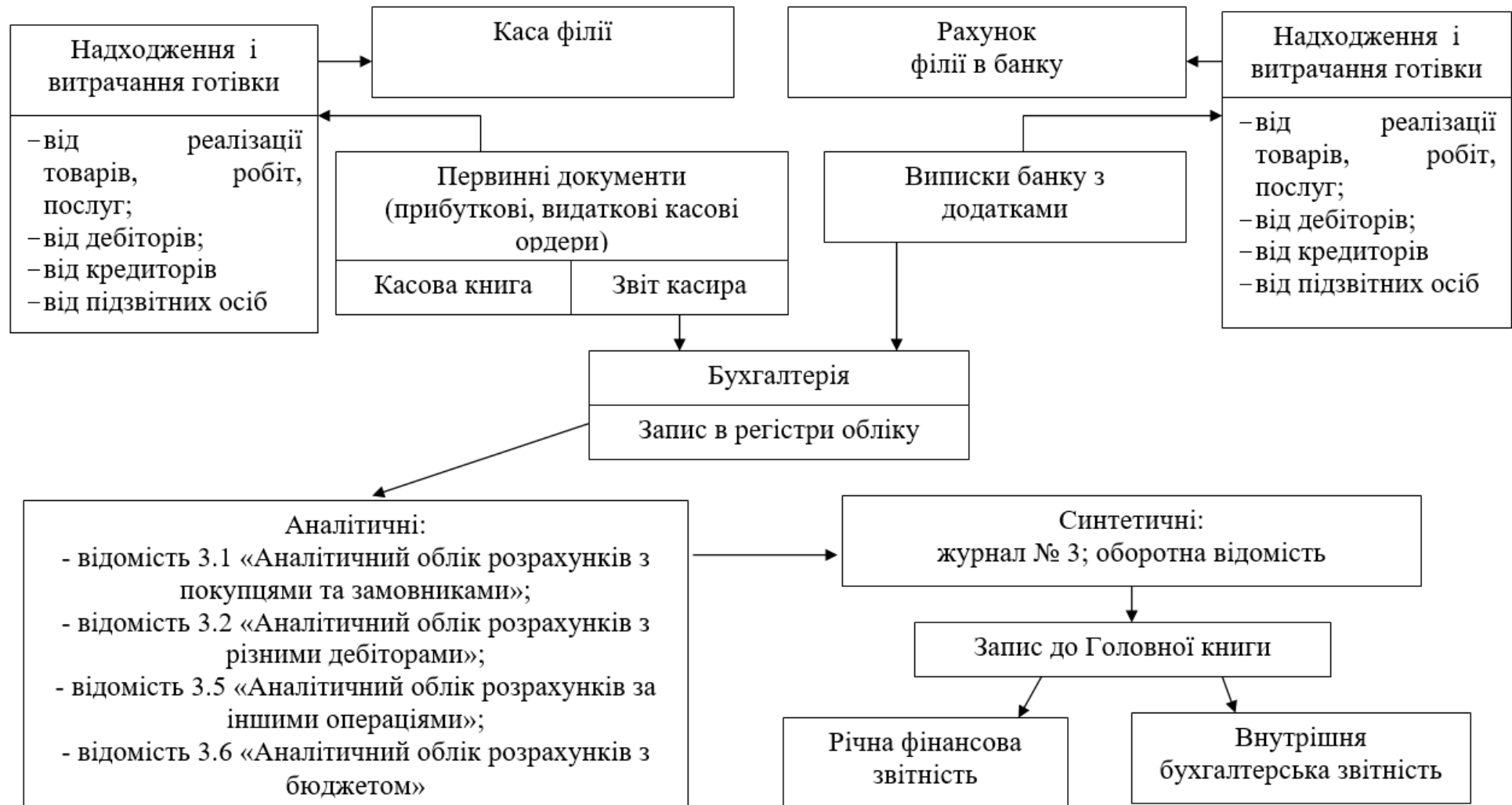
Систематизовану інформацію про обороти та сальдо на рахунках, у тому числі з журналів та відомостей, переносять у Головну книгу.

Таблиця 2.4

Облік лізингових операцій по автомобілю на філії «Синельниковський райавтодор» за II півріччя 2023 року

Найменування господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	дебет	кредит	
Заборгованість за друге півріччя включена до складу поточної заборгованості (у тому числі ПДВ) (19310,18 x 1,2)	531	611	23172,22
Нарахована орендна плата за користування обладнанням (у тому числі ПДВ)	952	684	2411,15
Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	684	482,23
Перераховано орендні платежі	611	311	23172,22
	684	311	2893,38

У складі комісії обов'язково має бути представник Державного архіву. Загальна схема «Синельниковський райавтодор» подана на рис.2.1.

2.2 .Аналіз фінансової звітності

Фінансова, статистична та податкова звітність забезпечує загальні інформаційні потреби багатьох користувачів, які використовують її як основний джерело фінансової інформації при прийнятті економічних рішень. Для виконання цих потреб товариство складає річну і квартальну фінансову звітність відповідно до П(С)БУ, а також статистичну і податкову звітність у відповідності з законодавством України [1].

Компоненти фінансової звітності відображають господарські операції та події про попередній звітний період, а також розкриття облікової політики та змін у ній.

Це дозволяє проводити аналіз діяльності підприємства, як у минулому, так і у майбутньому.

Фінансова звітність філії «Синельниковський райавтодор» складена відповідно до Національних стандартів бухгалтерського обліку. Вона показує, які економічні ресурси володіє підприємство на дату балансу. Інформація, подана у звітності, допомагає внутрішнім (керівництву) і зовнішнім (інвесторам, кредиторам) користувачам:

- визначити, як підприємство забезпечене власними або позиковими джерелами;
- оцінити кредитоспроможність підприємства;
- оцінити й спрогнозувати можливі зміни в економічних ресурсах підприємства.

Аналіз фінансової звітності проводиться протягом періоду з 01.01.23 по 01.01.24.

Для аналізу балансу підприємства (форма №1) за П(С)БУ 2 «Баланс» застосовуються:

- а) відсотковий аналіз;
- б) коефіцієнтний аналіз [2].

Відсотковий аналіз включає горизонтальний і вертикальний аналіз (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Дослідження горизонтального аналізу балансу філії «Синельниковський райавтодор» за період 2022–2023 років

Актив	2024 рік	2025 рік	Відхилення (+,-)		Темп росту, %
	Сума, тис. грн.	Сума, тис. грн.	01.01.24 / 01.01.25		
			тис. грн.	%	
I. Необоротні активи					
Незавершене будівництво	1 383,00	1 383,00	0,00	0,00	100,00
Основні засоби:					
залишкова вартість	1 139,00	1 202,00	63,00	5,53	105,53
первісна вартість	1 961,00	2 172,00	211,00	10,76	110,76
знос	822,00	970,00	148,00	18,00	118,00
Усього за розділом I	2 522,00	2 585,00	63,00	2,50	102,50
II. Оборотні активи					
Запаси:					
виробничі запаси	432,00	505,00	73,00	16,90	116,90
Інша поточна дебіторська заборгованість	1,00	2,00	1,00	100,00	200,00
Грошові кошти та їх еквіваленти в національній валюті	2,00		-2,00	-100,00	0,00
Інші оборотні активи	1,00	22,00	21,00	2100,00	2200,00
Усього за розділом II	533,00	749,00	216,00	40,53	140,53
III. Витрати майбутніх періодів	2,00	2,00	0,00	0,00	100,00
Баланс	3 057,00	3 336,00	279,00	9,13	109,13
Пасив					
I. Власний капітал					
Статутний капітал	2 688,00	2 714,00	26,00	0,97	100,97
Інший додатковий резервний капітал	118,00	212,00	94,00	79,66	179,66
Резервний капітал	1,00		-1,00	-100,00	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	110,00	126,00	16,00	14,55	114,55
Усього за розділом I	2 917,00	3 052,00	135,00	4,63	104,63
IV Поточні зобов'язання					
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	58,00	87,00	29,00	50,00	150,00
Поточні зобов'язання за розрахунками:					
з бюджетом	3,00	0,00	-3,00	-100,00	0,00
зі страхування	12,00	0,00	-12,00	-100,00	0,00
з оплати праці	25,00	0,00	-25,00	-100,00	0,00
з внутрішніх розрахунків	34,00	147,00	113,00	332,35	432,35
Інші поточні зобов'язання	2,00	1,00	-1,00	-50,00	50,00
Усього за розділом IV	134,00	235,00	101,00	75,37	175,37
V Доходи майбутніх періодів	6,00	49,00	43,00	716,67	816,67
Баланс	3 057,00	3 336,00	279,00	9,13	109,13

Аналіз філії «Синельниковський райавтодор» показує, що загальна сума всіх вказаних у балансі ресурсів зросла на 279 тис. грн., що становить 9,13 % від попереднього року. Проведений вертикальний аналіз балансу філії

«Синельниковський райавтодор» (табл. 2.6) показує, що перший розділ балансу, що відображає необоротні активи, діє на відносно велику частку у загальній сумі балансу.

Таблиця 2.6

Вертикальний аналіз балансу філії «Синельниковський райавтодор» за 2022 – 2023 роки

	01.01.2024			01.01.2025		
	сума, тис. грн.	структура балансу, %	струк-тура розділів, %	сума, тис. грн.	структура балансу, %	структура розділів, %
I. Необоротні активи						
Незавершене будівництво	1 383,00	45,24	54,84	1 383,00	41,46	53,50
Основні засоби:						
залишкова вартість	1 139,00	37,26	45,16	1 202,00	36,03	46,50
первісна вартість	1 961,00	64,15	77,76	2 172,00	65,11	84,02
знос	822,00	26,89	32,59	970,00	29,08	37,52
Усього за розділом I	2 522,00	82,50	100,00	2 585,00	77,49	100,00
II. Оборотні активи						
Запаси: виробничі запаси	432,00	14,13	81,05	505,00	15,14	67,42
Дебіторська заборгованість: чиста реаліз. варт.	7,00	0,23	1,31	95,00	2,85	12,68
первісна вартість	7,00	0,23	1,31	95,00	2,85	12,68
Дебіторська заборгованість за розрахунками:						
з бюджетом	4,00	0,13	0,75	0,00	0,00	0,00
за виданими авансами	68,00	2,22	12,76	125,00	3,75	16,69
із внутрішніх розрахунків	18,00	0,59	3,38	0,00	0,00	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1,00	0,03	0,19	2,00	0,06	0,27
Грошові кошти та їх еквіваленти	2,00	0,07	0,38			
Інші оборотні активи	1,00	0,03	0,19	22,00	0,66	2,94
Усього за розділом II	533,00	17,44	100,00	749,00	22,45	100,00
III. Витрати майбутніх періодів	2,00	0,07	100,00	2,00	0,06	100,00
БАЛАНС	3 057,00	100,00		3 336,00	100,00	
Пасив						
I. Власний капітал						
Статутний капітал	2 688,00	87,93	92,15	2 714,00	81,35	88,93
Інший додатковий резервний капітал	118,00	3,86	4,05	212,00	6,35	6,95
Резервний капітал	1,00	0,03	0,03			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	110,00	3,60	3,77	126,00	3,78	4,13
Усього за розділом I	2 917,00	95,42	100,00	3 052,00	91,49	100,00
IV Поточні зобов'язання						
Кредиторська заборгованість	58,00	1,90	43,28	87,00	2,61	37,02
Поточні зобов'язання за розрахунками:						
з бюджетом	3,00	0,10	2,24	0,00	0,00	0,00
з оплати праці	25,00	0,82	18,66	0,00	0,00	0,00
Усього за розділом IV	134,00	4,38	100,00	235,00	7,04	100,00
V Доходи майбутніх періодів	6,00	0,20	100,00	49,00	1,47	100,00
БАЛАНС	3 057,00	100,00		3 336,00	100,00	

У початку 2022 року він становив 82,50 %, а на кінець року – 77,49 %. Незавершене будівництво є найбільшою статтею у структурі першого розділу

активів, становлячи 53,50 %. Також воно є найбільшою статтею у загальній структурі активів, що становить 41,46 % на кінець 2022 року.

Питома вага другого розділу «Оборотні активи» становить 17,44 % на початок 2022 року, і вона має тенденцію до зростання, до 22,45 % (табл. 2.7 та 2.8).

Таблиця 2.7

Горизонтальний аналіз звіту про фінансові результати філії
«Синельниковський райавтодор» за 2022 – 2023 роки

Стаття	2024 рік	2025 рік	Відхилення (+,-)		
	Сума, тис. грн.	Сума, тис. грн.	01.01.24 / 01.01.24		
			тис. грн.	%	Темп росту, %
Доход від реалізації продукції	1 927,00	4 233,00	2306,00	119,67	219,67
Податок на додану вартість	(321,00)	(705,00)	384,00	119,63	219,63
Інші відрахування з доходу		3,00	3		
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	(1 606,00)	3 525,00	1919,00	119,49	219,49
Собівартість реалізованої продукції	(1 587,00)	3 405,00	1818,00	114,56	214,56
Валовий прибуток	19,00	120,00	101,00	531,58	631,58
Інші операційні доходи	16,00	349,00	333,00	2081,25	2181,25
Інші операційні витрати	70,00	486,00	416,00	594,29	694,29
Фінансові результати від операційної діяльності:					
- збиток	-35,00	-17,00	18,00	-51,43	48,57
Інші доходи (прибутки)	107,00	32,00	32,00	29,91	29,91
Інші витрати	68,00				
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:					
- прибуток	4,00	15,00	15,00	375,00	375,00
Податок на прибуток від звичайної діяльності	3,00	8,00			
Фінансові результати від звичайної діяльності:					
- прибуток	1,00	7,00	6,00	600,00	700,00
Чистий:					
- прибуток	1,00	7,00	6,00	600,00	700,00

Таблиця 2.8

Вертикальний аналіз звіту про фінансові результати філії
«Синельниковський райавтодор» за 2022 – 2023 роки

Стаття	01.01.2024		01.01.2025	
	Сума, тис. грн.	Струк- тура, %	Сума, тис. грн.	Струк- тура, %
Доход (виручка) від реалізації продукції	1 927,00	100,00	4 233,00	100,00
Податок на додану вартість	(321,00)	16,66	(705,00)	16,65
Інші відрахування з доходу			3,00	0,07
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	(1 606,00)	83,34	3 525,00	83,27
Собівартість реалізованої продукції	(1 587,00)	82,36	3 405,00	80,44
Валовий:				
- прибуток	19,00	0,99	120,00	2,83
Інші операційні доходи	16,00	0,83	349,00	8,24
Інші операційні витрати	70,00	3,63	486,00	11,48
Фінансові результати від операційної діяльності:				
- збиток	-35,00	-1,82	-17,00	-0,40
Інші доходи (прибутки)	107,00	5,55	32,00	0,76
Інші витрати	68,00	3,53		
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:				
- прибуток	4,00	0,21	15,00	0,35
Податок на прибуток від звичайної діяльності	3,00	0,16	8,00	
Фінансові результати від звичайної діяльності:				
- прибуток	1,00	0,05	7,00	0,17
Чистий:				
- прибуток	1,00	0,05	7,00	0,17

Аналізуючи перший розділ звіту, видно, що у 2022 році підприємство отримало чистий прибуток у розмірі 7,00 тис. грн., що на 6,00 тис. грн. більше, ніж чистий прибуток 2021 року.

2.3 Аналіз ліквідності балансу філії «Синельниковський райавтодор»

Ліквідність, або платоспроможність, це показник, який показує, наскільки швидко підприємство може продати свої майнові активи, отримати гроші та виконати зобов'язання в строк. Вона означає, чи може підприємство вчасно виплачувати борги, використовуючи активи, які вказані в балансі. Важливо, щоб рівень ліквідності активів забезпечував можливість погашення зобов'язань. [38]

Під час розрахунку коефіцієнтів ліквідності потрібно враховувати оцінку окремих активів за можливим дохідом.

Коефіцієнти вираховуються як відношення ліквідних засобів, які можна використати для оплати зобов'язань, до поточних зобов'язань. По суті, ліквідність підприємства — це ліквідність його активів. Результати розрахунку та зміна показників ліквідності філії «Синельниковський райавтодор» за 2022 рік наведено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Показники ліквідності філії «Синельниковський райавтодор» за 2021 і 2022 роки, дол. од.

Найменування показника	Формула розрахунку	Нормативне значення	Значення показника		Відхилення
			за 2023 рік	за 2024 рік	
Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	форма 1 (сума рядків 260-270): : (рядок 620)	>1	3,98	3,19	-0,79
Коефіцієнт швидкої ліквідності	форма 1 (сума рядків 150-250): : (рядок 620)	>0.5	0,61	1,03	+0,42
Коефіцієнт незалежної (забезпеченої) ліквідності	форма 1 (сума рядків 130-150 + 230, 240) : (рядок 620)	>0,5	0,01	0,00	-0,01
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	форма 1 (сума рядків 220-240): : (рядок 620)	>0,2	0,01	0,00	-0,01

Загальний коефіцієнт платоспроможності показує рівень мобільності капіталу підприємства. Підприємство, яке має багато грошей на рахунках, має більшу ліквідність, ніж те, у якого накопичені великі запаси товарів.

Це означає, що у подальшому підприємство може відчувати нестачу грошових коштів для розрахунків за зобов'язаннями.

Для оцінки ліквідності балансу підприємства можна порівнювати окремі види його активів і зобов'язань.

$$A1 \geq 31, A2 \geq 32, A3 \geq 33, A4 \leq 34, \quad (2.1)$$

Мінімальним умовам фінансової стабільності, а саме має власні оборотні активи [40].

Аналіз ліквідності балансу філії «Синельниковський райавтодор» поданий у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз ліквідності балансу філії «Синельниковський райавтодор» за 2005 і 2006 роки, тис. грн.

Групи майна (активів)	На 01.01.24	На 01.01.25	Групи джерел утворення майна (зобов'язань)	На 01.01.24	На 01.01.25	Платіжні засоби: надлишок, нестача	
						на початок звітнього періоду	на кінець звітнього періоду
A1	2	-	31	132	235	+130	+235
A2	99	244	32	2	-	-97	-244
A3	434	507	33	-	-	-434	-507
A4	2522	2585	34	2923	3101	+401	+516
Баланс	3057	3336	Баланс	3057	3336	-	-

Аналіз ліквідності показує, що на початку та в кінці звітнього періоду підприємство мало активів, які не реалізуються швидко та повільно. Проте в інших групах майна рівень перевищував норму, і частково виконані умови

співвідношень, що визначають ліквідність балансу підприємства. Аналіз ліквідності показує, що на початку та в кінці звітного періоду підприємство мало активів, які не реалізуються швидко та повільно. Однак у інших групах майна залишилося понад норму, і частково виконані умови співвідношень, які визначають ліквідність балансу підприємства.

2.4. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості філії «Синельниківський райавтодор»

З розгляду їх абсолютних і відносних величин, тобто звертаються до горизонтального і вертикального аналізу [41].

Горизонтальний аналіз і аналіз структури дебіторської заборгованості філії «Синельниковський райавтодор» за 2022 і 2023 рік наведено в табл. 2.11. і 2.12.

Таблиця 2.11

Горизонтальний аналіз дебіторської заборгованості
філії «Синельниковський райавтодор» за 2022 рік, тис. грн.

Вид заборгованості	За 2024 рік, тис. грн.		Відхилення (+, -)		Темп зростання, %
	на початок періоду	на кінець періоду	абсолютне	відносне, %	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	7,00	95,00	88,00	1257,14	1357,14
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	90,00	125,00	35,00	38,89	138,89
- з бюджетом;	4,00	0,00	-4,00	-100,00	0,00
- за виданими авансами;	68,00	125,00	57,00	83,82	183,82
- із внутрішніх розрахунків	18,00	0,00	-18,00	-100,00	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1,00	2,00	1,00	100,00	200,00
Усього дебіторської заборгованості	98,00	222,00	124,00	126,53	226,53

Таблиця 2.12

Структура дебіторської заборгованості філії «Синельниковський райавтодор»
за 2022 рік

Найменування статті	За 2024 рік				Відхи- лення від питомої ваги
	на початок періоду		на кінець періоду		
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	
1	2	3	4	5	6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	7,00	7,14	95,00	42,79	35,65
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	90,00	91,84	125,00	56,31	-35,53
- з бюджетом;	4,00	4,08	0,00	0,00	-4,08
- за виданими авансами;	68,00	69,39	125,00	56,31	-13,08
- із внутрішніх розрахунків	18,00	18,37	0,00	0,00	-18,37
Інша поточна дебіторська заборгованість	1,00	1,02	2,00	0,90	-0,12
Усього дебіторської заборгованості	98,00	100,00	222,00	100,00	-

Горизонтальний аналіз і аналіз структури кредиторської заборгованості філії «Синельниковський райавтодор» за 2022 рік наведено в табл. 2.13 і 2.14.

Таблиця 2.13

Горизонтальний аналіз кредиторської заборгованості філії «Синельниковський райавтодор» за 2022 рік, тис. грн.

Вид заборгованості	За 2024 рік, тис. грн.		Відхилення (+, -)		Темп зростання, %
	на початок періоду	на кінець періоду	абсолютне	відносне, %	
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	58,00	87,00	29,00	50,00	150,00
Поточні зобов'язання за розрахунками:	74	147	73,00	98,65	198,65
- з бюджетом;	3	0	-3,00	-100,00	0,00
- зі страхування	12	0	-12,00	-100,00	0,00
- з оплати праці	25	0	-25,00	-100,00	0,00
- із внутрішніх розрахунків	34	147	113,00	332,35	432,35
Інші поточні зобов'язання	2	1	-1,00	-50,00	50,00
Усього дебіторської заборгованості	134,00	235,00	101,00	75,37	175,37

Таблиця 2.14

Структура кредиторської заборгованості філії «Синельниковський райавтодор» за 2022 рік

Найменування статті	За 2024 рік				Відхи- лення від питомої ваги
	на початок періоду		на кінець періоду		
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	58,00	43,28	87,00	37,02	-6,26
Поточні зобов'язання за розрахунками:	74,00	55,22	147,00	62,55	7,33
- з бюджетом;	3,00	2,24	0,00	0,00	-2,24
- зі страхування	12,00	8,96	0,00	0,00	-8,96
- з оплати праці	25,00	18,66	0,00	0,00	-18,66
- із внутрішніх розрахунків	34,00	25,37	147,00	62,55	37,18
Інші поточні зобов'язання	2,00	1,49	1,00	0,43	-1,07
Усього дебіторської заборгованості	134,00	100	235,00	100	-

Горизонтальний аналіз та аналіз структури кредиторської заборгованості: дозволяють зробити такі висновки: темп зростання становить 175,37 %; –

значно змінилася структура поточної заборгованості за розрахунками, а саме: зменшилася заборгованість (абсолютне відхилення становить 40,00 тис.грн.).

«Синельниковський райавтодор» за 2021 і 2022 роки наведено в таблицях 2.15 і 2.16.

Таблиця 2.15

Порівняльний аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості філії
«Синельниковський райавтодор» за 2021 рік, тис. грн.

Розрахунки	Дебі- торська заборго- ваність	Креди- торська заборго- ваність	Перевищення заборгованості	
			дебі- торської	креди- торської
З дебіторами та кредиторами за товари, роботи, послуги	7,00	58,00	-	51,00
За авансами	68,00	0,00	68,00	-
З бюджетом	4,00	3,00	1,00	-
Зі страхування	-	12,00	-	12,00
З оплати праці	-	25,00	-	25,00
Із внутрішніх розрахунків	18,00	147,00	-	129,00
З іншими	1,00	2,00	-	1,00
Всього	98,00	247,00	69,00	218,00

Таблиця 2.16

Порівняльний аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості філії
«Синельниковський райавтодор» за 2022 рік, тис. грн.

Розрахунки	Дебітор- ська заборго- ваність	Кредитор- ська заборго- ваність	Перевищення заборгованості	
			дебітор- ської	креди- торської
З дебіторами та кредиторами за товари, роботи, послуги	95,00	87,00	8,00	-
За авансами	125,00	0,00	125,00	-
Із внутрішніх розрахунків	0,00	147,00	-	147,00
З іншими	2,00	1,00	1,00	-
Всього	222,00	235,00	134,00	147,00

Аналіз показує, що філія «Синельниковський райавтодор» ефективно використовує засоби, тобто тимчасово залучає більше засобів у оборот, ніж відволікає.

Оскільки філія «Синельниковський райавтодор» зобов'язана погашати кредиторську заборгованість незалежно від стану дебіторської. Для оцінки оборотності дебіторської заборгованості використовуються такі показники:

- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, дол. од.; (формула 2.2)

- період погашення дебіторської заборгованості, днів.

$$\text{Кодз} = \text{ЧВр} / \text{ДЗ ср}, \quad (2.2)$$

де Кодз - коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, дол. од.;

ЧВр – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.;

ДЗср – середня величина дебіторської заборгованості, тис. грн. яка розраховується за (формулою 2.3.)

$$\text{ДЗср} = \text{форма1 (сума рядків 150 - 210 гр. 3 + 4)} \times 0,5 \quad (2.3)$$

$$\text{ДЗср}_{2004} = 7,00 + 4,00 + 68,00 + 18,00 + 1,00 = 98,00 \text{ тис. грн.};$$

$$\text{ДЗср}_{2005} = 95,00 + 125,00 + 2,00 = 222,00 \text{ тис. грн.};$$

$$\text{Кодз}_{2004} = 1606,00 / 98,00 = 16,39 \text{ дол. од.};$$

$$\text{Кодз}_{2005} = 3525,00 / 222,00 = 15,88 \text{ дол. од.}$$

Період погашення дебіторської заборгованості (ДПЗД) визначається з урахуванням величини звітного періоду (за 2021 і 2022 роки) філії «Синельниковський райавтодор». (формула 2.4)

$$\text{Дпдз} = \text{Т} / \text{К одз}, \quad (2.4)$$

Т – звітний період, днів.

$$\text{Дпдз}_{2004} = 365 / 16,39 = 22,27 \text{ днів};$$

$$\text{Дпдз}_{2005} = 365 / 15,88 = 22,98 \text{ днів.}$$

Результати розрахунків показників наведені в табл. 2.17.

Таблиця 2.17

Показники оборотності дебіторської заборгованості філії «Синельниковський райавтодор» за 2022 – 2023 роки

Найменування показника	Значення показників		Відхилення
	за 2024 рік	за 2024 рік	
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, дол. од.	16,39	15,88	-0,51
Тривалість погашення дебіторської заборгованості, днів	22,27	22,99	+0,71

Підводимо підсумок: на філії «Синельниковський райавтодор» застосовується журнальна форма обліку. Усі дані з первинних або зведених документів записуються в аналітичні регістри, такі як відомості або сальдо-оборотні відомості. Облікові дані збираються за певний час (від одного дня до 30 днів) і потім заносяться у відповідні облікові регістри. Основні облікові регістри — це журнали, що заповнюються по кредиту одного або кількох рахунків, та відомості, що заповнюються по дебету відповідних рахунків. При заповненні таких форм використовуються двобічний і шаховий способи.

Плюси цієї форми обліку в тому, що синтетичний облік ведеться на основі аналітичного, а не здійснюється паралельно.

Облікові регістри на філії «Синельниковський райавтодор» призначено таким чином, щоб швидко готувати дані для складання фінансової звітності без додаткових вибірок.

Темп зростання становить 126,53 %; – найбільша частина дебіторської заборгованості — це заборгованість за виданими авансами (69,39 % на початку 2022 року та 56,31 % на кінець року);

Причина зростання статей дебіторської заборгованості — це розширення діяльності підприємства, що призводить до збільшення кількості покупців.

РОЗДІЛ 3.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В УМОВАХ ФІЛІЇ «СИНЕЛЬНИКОВСЬКИЙ РАЙАВТОДОР»

Мета аудиту стану розрахунків — встановити, якісно й повно відображено інформація у зведених документах і облікових регістрах, чи зроблено це вчасно, чи відповідає облік розрахунків прийнятій обліковій політиці, чи відображено звітно про залишки правильно.

Основні завдання аудиту стану розрахунків:

- дослідити, чи є операції з дебіторською заборгованістю законними, чи їх відображено реальніше, чи правильні розміри підзвітних сум, чи вчасно надано авансові звіти підзвітним особам, чи законно й цілесправно використано витрати через підзвітних осіб, чи можливо їх виконати за безготівковими розрахунками, чи реальні претензійні суми;

- перевірити, чи правильно оформлено документами операції з розрахунками, чи правильно відображені ці операції в обліку й звітності.

При перевірці дебіторської заборгованості об'єктом аудиторського дослідження є документи, наведені в табл.3.1.

Мета аудиту стану розрахунків — встановити, якісно й повно відображено інформація у зведених документах і облікових регістрах, чи зроблено це вчасно, чи відповідає облік розрахунків прийнятій обліковій політиці, чи відображено звітно про залишки правильно.

Основні завдання аудиту стану розрахунків:

- дослідити, чи є операції з дебіторською заборгованістю законними, чи їх відображено реальніше, чи правильні розміри підзвітних сум, чи вчасно надано авансові звіти підзвітним особам, чи законно й цілесправно використано витрати через підзвітних осіб, чи можливо їх виконати за безготівковими розрахунками, чи реальні претензійні суми;

– перевірити, чи правильно оформлено документами операції з розрахунками.

При перевірці дебіторської заборгованості об'єктом аудиторського дослідження є документи, наведені в табл.3.1.

Таблиця 3.1

Документування дебіторської заборгованості

Шифр та назва рахунку	Документи
36 «Розрахунки з покупцями і замовниками»	Накладні, рахунки-фактури, акти прийнятих робіт (послуг), податкові накладні, товарно-транспортні накладні (ТМ-1), товарні накладні, вексель, комерційні документи (рахунки-фактури – invoice), транспортні накладні (CMR – залізнична накладна, авіа накладна, коносамент, товарно-транспортна накладна, пакувальні листи), платіжні документи на перерахування сум митних платежів та інших податків на рахунки митних установ, розрахунки бухгалтерії про наявність курсових різниць
371 «Розрахунки за виданими авансами»	Платіжні документи, в яких міститься посилання на укладений договір
372 «Розрахунки з підзвітними особами»	Розпорядження керівника про відправлення працівника у відрядження; список осіб, які мають право одержувати кошти в підзвіт на господарські потреби; авансовий звіт про витрачені суми та додані виправдовуючі документи: акт закупівлі, акт на списання представницьких витрат в межах передбачених норм з додаванням відповідних документів на оплату рахунків ресторанів, кафе, готелів тощо, чеки, квитанції, рахунки магазинів, готелів, залізничні, авіаційні та інші проїзні квитки
373 «Розрахунки за нарахованими доходами»	Рахунки бухгалтерії, прибуткові касові ордери, виписки банку
374 «Розрахунки за претензіями»	Претензії, акти приймання вантажу, рішення судових органів (господарського суду), письмові згоди постачальників на пред'явлені претензії
375 «Розрахунки за відшкодування завданих збитків»	Протокол засідання інвентаризаційної комісії, наказ керівника
376 «Розрахунки за позиками членам кредитних спілок»	Договір між членами кредитних спілок, прибутковий касовий ордер, виписки банку, видатковий касовий ордер, платіжне доручення
377 «Розрахунки з іншими дебіторами»	Авізо про оприбуткування майна учасником, який веде спільні справи, або первинний документ про отримання майна (копія накладної, квитанція до прибуткового ордеру тощо)

При аналізі стану внутрішнього контролю у філії «Синельниковський райавтодор» було звернено увагу на рівень контролю на підприємстві, який суттєво впливає на обсяг перевірки та її особливості.

Результати аналізу та оцінки системи внутрішнього контролю дебіторської заборгованості у філії «Синельниковський райавтодор» за період з 01.01.23 по 01.02.24 подано у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Тест внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на філії
«Синельниковський райавтодор»

Зміст запитання	Варіанти відповіді			Примітки
	так	ні	інфор-мація відсутня	
I Контроль роботи з укладання договорів				
Чи є в наявності договори на реалізацію продукції?	+			
Чи ведеться в хронологічному порядку реєстрація договорів на реалізацію продукції?	+			
Чи ведеться контроль виконання договорів?	+			
Чи візує договори головний бухгалтер?	+			
II Контроль розподілу функціональних обов'язків персоналу товариства				
Одержання авансів не залежить від виписки рахунків?	+			
Виписка рахунків і відвантаження не залежать від роботи з коштами й іншим обліком дебіторської заборгованості?		+		
Виписка рахунків не залежить від відправлення і збереження виробничих запасів?		+		
Виписки по банківському рахунку розносить особа, не пов'язана з обліком дебіторської заборгованості та зобов'язань?		+		
III Контроль системи обліку				
Доступ до комп'ютеризованих записів дебіторської заборгованості та зобов'язань обмежений тими особами, яким необхідний такий доступ у рамках їхніх службових обов'язків?	+			
Попередньо пронумеровані документи на відвантаження, рахунки-фактури ведуться з належною перевіркою їх послідовності?	+			
Недійсні й невикористані рахунки контролюються?			+	
Детальне звірення аналітичного обліку дебіторської заборгованості із синтетичним рахунком перевіряється власником, менеджером, бухгалтером чи іншою відповідальною особою?	+			бухгалтером
Скарги замовників і питання, пов'язані з виставленням рахунків-фактур, контролюються і вирішуються вчасно?		+		часткові порушення
Журнал замовлень ведеться і перевіряється регулярно для обліку невідвантажених замовлень?	+			
Рахунки-фактури:				
- порівнюються зі схваленими замовленнями на продаж?	+			
- порівнюються з документацією на відвантаження?	+			
- перераховуються на арифметичну точність?	+			
- звіряються із затвердженими рейскурантами?	+			
Записи в журналі реєстрації виписки рахунків періодично порівнюються з документами на відвантаження?	+			
Сумарні підсумки (наприклад, сума партії) рахунків фактур підбиваються щодня і порівнюються із записом в журналі-ордері?	+			

Рівень внутрішнього контролю на філії «Синельниковський райавтодор» досить високий. Також, ймовірність того, що суттєві помилки в обліку дебіторської заборгованості залишаться невиявленими й вплинути на достовірність фінансової звітності, є малим.

Для виконання завдань аудиту дебіторської заборгованості була розроблена програма аудиту, яка включає аудиторські процедури для всіх визначених підскупностей, причому вказані виконавці та терміни їх виконання.

Під час складання програми аудиту дебіторської заборгованості (табл. 3.3) використано методичні прийоми перевірки: повний, вибірковий, аналітичний або комбінований.

Таблиця 3.3

Програма аудиту дебіторської заборгованості в умовах філії
«Синельниковський райавтодор» за період з 01.01.2022 по 01.02.2023 року

Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Термін виконання	Документи, що використовуються для аудиту	Метод перевірки
Перевірка наявності дебіторської заборгованості	ауди-тор	01.02.24	Баланс	суцільний
Отримати звіт про дебіторську і кредиторську заборгованість за період, що перевіряється	ауди-тор	01.02.24	звіт про дебіторську і кредиторську заборгованість	суцільний
Контроль наявності, якості та реєстрації укладених договорів	ауди-тор	01.02.24-04.02.24	договори на реалізацію продукції	вибірко-вий
Звірення залишків по розрахунках за даними Головної книги, синтетичного і аналітичного обліку	ауди-тор	04.02.24-06.02.24	Головна книга, оборотно-сальдова відомість	вибірко-вий
Контроль повноти й реальності відображення господарських операцій по безготівкових розрахунках у первинних документах	ауди-тор	06.02.24-07.02.24	Накладні, рахунки-фактури, акти прийнятих робіт, товарно-транспортні накладні	вибірко-вий
Контроль правильності розрахунків у первинних документах (і за кількістю, і за вартістю)	ауди-тор	07.02.24-09.02.24	- -	вибірко-вий
Контроль відповідності й своєчасності облікової реєстрації (аналітичний, синтетичний, зведений синтетичний облік)	ауди-тор	09.02.24-12.02.24	облікові реєстри	вибірко-вий
Перевірка розрахунків за товарообмінними операціями	ауди-тор	12.02.24-13.10.24	договори на здійснення товаро-обмінних операцій, акти приймання вантажу	вибірко-вий
Перевірка стану претензійно-позовної роботи на підприємстві по стягненню простроченої дебіторської заборгованості	ауди-тор	13.10.24-15.10.24	Претензії, рішення судових органів, письмові згоди постачальників на пред'явлені претензії	вибірко-вий

Оскільки кількість об'єктів аудиту дебіторської заборгованості й зобов'язань є великою, аудитор також застосував метод стратифікації. Це означає розподіл усієї сукупності (генеральної) на менші підсукупності, кожна з яких має свою особливу характеристику. У нашому випадку у ролі підсукупностей виступають окремі балансові рахунки, які узагальнюють інформацію з відповідних рахунків.

ВИСНОВКИ

Дебіторська заборгованість має значну питому вагу в складі поточних активів і впливає на фінансовий стан підприємства. Значення аналізу дебіторської заборгованості особливо зростає в період інфляції, коли іммобілізація власних оборотних активів стає дуже не вигідною.

Принципи формування та обліку інформації про дебіторську та кредиторську заборгованість та вимоги щодо її розкриття у фінансовій звітності визначено відповідно у П(С)БО 10 „Дебіторська заборгованість” і П(С)БО 11 „Зобов'язання”.

Для бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості використовується рахунок 36 „Розрахунки з покупцями та замовниками”, який має два субрахунки:

- 361 „Розрахунки з вітчизняними покупцями”;
- 362 „Розрахунки з іноземними покупцями”.

Для нарахування резерву сумнівних боргів використовується рахунок 38 „Резерв сумнівних боргів”. Цей рахунок є контррахунком до рахунка 36 „Розрахунки з покупцями”.

За кредитом рахунка 38 „Резерв сумнівних боргів” відображається створення резерву, а за дебетом - списання сумнівної заборгованості та безнадійних боргів. Аналітичний облік на рахунку 38 „Резерв сумнівних боргів” ведеться в розрізі боржників чи за строками непогашення дебіторської заборгованості.

Відповідно до Положення «Про кредитування», затвердженого постановою НБУ від 28.09.95 № 246 (із змінами, внесеними постановами Правління НБУ від 22.06.96 № 97, від 17.02.97 № 35 та від 04.04.97 № 80), всі питання, пов'язані з видачею і погашенням кредитів, регламентуються правилами банків і кредитною угодою між позичальником і банком.

На філії «Синельниковський райавтодор» застосовується журнальна форма обліку. При цьому інформація, що міститься в первинних чи зведених документах, відображається в регістрах аналітичного обліку (відомості, сальдово-оборотні відомості тощо). Облікові дані систематизуються за певний період часу (1-30 днів) і переносяться у відповідний обліковий регістр. Основними обліковими регістрами на філії «Синельниковський райавтодор» є журнали, які заповнюються по кредиту одного чи кількох рахунків, та відомості, що заповнюються по дебету адекватних рахунків. Частина журналів поєднують дані синтетичного та аналітичного обліку (журнал № 6 та відомості 6.1—6.6). При їх заповненні використовується двобічний та шаховий способи.

Перевагами даної форми обліку є те, що синтетичний облік ведеться на базі аналітичного, а не паралельно.

Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості дозволяє зробити наступні висновки:

- загальна сума дебіторської заборгованості підприємства має тенденцію до значного збільшення (на 124,00 тис. грн.), темп зростання при цьому складає 126,53 %;

- найбільшу частку дебіторської заборгованості складає дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами (69,39 % на початку 2005 року і 56,31 % на кінець року);

Збільшення статей дебіторської заборгованості було спричинено тим, що підприємство розширює свою діяльність, що призводить до зростання кількості покупців, а відповідно і дебіторської заборгованості, яка виникає в результаті комерційного кредитування покупців філії «Синельниковський райавтодор». Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості має тенденцію до зменшення, а тривалість погашення дебіторської заборгованості – до збільшення.

Тенденція до зниження показника оборотності дебіторської заборгованості на 0,51 одиницю показує збільшення комерційного кредиту для дебіторів філії «Синельниковський райавтодор».

Збільшення тривалості погашення дебіторської заборгованості є негативною тенденцією для філії «Синельниковський райавтодор» через підвищення ризику непогашення дебіторської заборгованості.

Керівництвом філії «Синельниковський райавтодор» було прийняте рішення про сполучення комерційного кредитування з банківським шляхом укладання договору про факторингове обслуговування з правом регресу з ДФ АКБ «Правэкс-Банк».

В обліковій політиці філії «Синельниковський райавтодор» не передбачається використання факторингу, тому в проектній частині дипломної роботи розглянуто особливості бухгалтерського обліку і оформлення первинної документації по здійсненню факторингових операцій для використання в умовах товариства. З метою удосконалення обліку факторингових операцій розроблено документ аналітичного обліку факторингових операцій, яким є відомість обліку факторингових операцій. Вона містить інформацію про дати виникнення і погашення заборгованості, суми нарахованих відсотків, поточний стан розрахунків і залишок заборгованості на кінець звітного періоду.

Відомість складається в одному примірнику щомісячно до 5 числа місяця і обробляється кожного місяця, а також щорічно при складанні річної фінансової звітності. Відповідальним за виконання є бухгалтер, відповідальним за перевірку – головний бухгалтер. Використання відомості обліку факторингових операцій дозволить більш ретельно відстежувати строк сплати заборгованості і зменшити ризик виникнення прострочених наданих комерційних кредитів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загальні вимоги до фінансової звітності: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 , затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87 зі змін. та доп. // Бухгалтерія. -2021.№ 52/2 (467).- С. 12-15.
2. Баланс: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87 зі змін, та доп. // Бухгалтерія. - 2021. - № 52/2 (467). - С.15-20.
3. Звіт про фінансові результати: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 ", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87 зі змін, та доп.// Бухгалтерія. - 2021. - № 52/2 (467). -С. 21-25.
4. Звіт про рух грошових коштів: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 , затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. № 87 зі змін., та доп.// Бухгалтерія. -2021.№ 52/2 (467). -С. 26-28.
5. О бухгалтерском учете и финансовой отчетности в Украине: Закон Украины от 16.07.99 № 996-XIV с измен. и дополн.// Все о бухгалтерском учете. - 2020. - № 86. - С. 3-6.
6. Инструкция по применению Плана счетов бухгалтерского учета активов, капитала, обязательств и хозяйственных операций 1 предприятий и организаций, утвержденная приказом Министерства финансов Украины от 30.03.1999 № 87 с измен. и дополн.// Бухгалтерия 2021. - № 52/2 (467). - С. 116-172.
7. Родионова В. М., Федотова М, А. Финансовая устойчивость предприятия в условиях инфляции.- М.: «Перспектива», 2021. – 534 с.
8. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2018. – 654 с.
9. Кононенко О. А. Аналіз фінансової звітності. - 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків: Фактор, 2023. – 148 с.

10. Бухгалтерський облік в Україні: Навчальний посібник. / За ред. Р.Л. Хом'яка. - 3-є вид., доп. і перероб. - Львів: "Інтелект-захід", 2014. - 912 с.
11. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник / За ред. С.Ф. Голова - Дніпропетровськ: "Баланс-Клуб", 2021. - 832 с.
12. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. - К.: "Вища школа", 2000. - 150 с.
13. Юровський Б.В. Финансовые результаты работы предприятия: бухгалтерский учет и налогообложение. - М.: Консульт, 2022. - 201 с.
14. Організація бухгалтерського обліку: Підручник/ За ред. Ф.Ф. Бутинця. - 3-є вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2022. - 592 с.
15. Сопко В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. - К.: «Вища школа» - 2020. - 578 с.
16. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський, фінансовий облік на підприємствах України: Підручник для студентів вищих учбових закладів. - К.: «Вища школа», 2023. - 650 с.
17. Коваленко А.Н. Бухгалтерський облік в Україні - Дніпропетровськ: «Баланс-Клуб», 2003. - 370 с.
18. Іляшенко С. Бухгалтерський облік і нормативна база. - Харків: Фактор, 2021. - 264 с.
19. Бутинень Ф. Ф. Бухгалтерський облік. Конспект лекцій. Навчальний посібник. - Житомир: ЖІТІ, 2021. - 288 с.
20. Девачук Л. П., Єрмолаєва В. І., Квач Я. П., Рудницька О. В. Теоретичні основи та практика бухгалтерського обліку: Навчальний посібник. - Харків: ТОВ "Одісей", 2021. - 496 с.
21. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Основи аудиту: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. - К.: Каравелла, 2022. - 504 с.
22. Усач Б.Ф., Аудит: навчальний посібник. - К.: Знання - Прес, 2022. - 223 с.
23. Білуха М. Т. Курс аудиту: підручник. - К.: Знання - Прес, 2021. - 504 с.